

FOAIA POPORULUI

CEA MAI VECHIE FOAIE POPORALĂ, ÎNFIINȚATĂ ÎN ANUL 1892

Țineți cu „poporul
ca să nu răstăcliți!”

Apăre în fiecare Duminică
sub direcția unui comitet
înregistrat în Reg. Publ. la Tribunalul Sibiu sub Nr. 47-1943.

Organ al Asociației „Astra”

Redactor responsabil: Nic. Nicoară-Dobârceanu

Redacția și Administrația:
SIBIU, Str. Șaguna 6. Telefon 83/A
Taxa poștală plătită în numerar, conform aprobării Nr. 96.646/1943

Armata noastră

În ziua când Neștiunea întregă face
amintirea neuitatului act istoric dela
23 August 1944, Oștirea Română —
întoarsă victorioasă de pe front — își
face intrarea în Capitala țării, pe sub
Arcul de Triumf.

Acoperită cu fl. r. l. e. câmpului româ-
nesc, pe care l-au opărat și desrobît
de inamicul pripășit oci până la 23
August 1944, brava noastră Oștire,
pășește în ritmul muz. cilor militare,
prin fața tribunei, ca să dea binere-
ritatul onor Suveranului, a cărui ma-
tură înțelepciune, a hărăzit ofițerilor
și trupelor acest fericit prilej.

Cu onorul la Rege, cu inima înfiptă
adânc în străfundul de conștiință ro-
mânească, of. fer. și ostași, aduc cu ei,
în această zi, amintirea unui an de
bătălie, purtată olături de cele mai glo-
riose armele ale lumii. Pe stindar-
dele unităților românești, reîntoarse în
Capitală, este înscrisă cu roze de soare,
de lună și de luciferi, cu săgețile vi-
fornișelor și cu stropii ploilor, istoria
neamului, care pentru a doua oră își
cucerese, prin luptă și jertă, pământul
sfânt al Ardealului. Pe aceleași
stindarde, pe cari Suveranul a prins —
în semn de regală răsplătire — înal-
tele decorații militare, se va putea
citi istoria unor alianțe fidele pe cari
le-am încheiat odată cu săvârșirea
actului dela 23 August 1944.

Armata este cea dintâiu bucurioasă
azi, când constată, că lupta și jertă
nu i-a fost zădărnice, așa cum i-a
fost pe întinsele câmpii ale Rusiei So-
vietice, unde a fost silită să mășă-
luască, actorită meschinilor calcule
de politică nazistă, cu intrigă și silă,
viclene uneltiri.

Ziua comemorativă de azi este ziua
în care poporul românesc, în frunte
cu Regele, își cinstește și prețuiește
— așa după cum se cuvine — arma-
ta disciplinată, pentru care a fost în-
deajuns o singură și hotărâtă poruncă
regală, ca să poată să-și ia revanșa
față de împilatorul Transilvaniei, cu
libertățile și libera ei cugetare.

Urând porunca regască dela 23
August 1944, Oștirea noastră și-a pre-
gătit marea zi de azi, când pășește
biruitoare pe sub cununa Arcului de
Triumf, din miezuina Cetății lui Bucur
Ciobanul, ca să raporteze Neștiunii
împlinirea ideolului, după care a în-
sătoșat patru ani.

Indreptând recunoștința noastră față

Regele și actul dela 23 August 1944

de Dr. G. PREDĂ, vice-președinte al „Astreii”

Actul monarhic din 23 August
1944 a avut nu numai adeziunea
unor personalități politice, — cru-
ciași ai adevărului istoric, social
și politic, — dar aproape unani-
tatea poporului român, care — dor-
nic de libertate și dreptate —
și-a dat curs liber
glasului conștiinței
(ținut sub spuză pe
timpul regimului dic-
tatorial) și și-a mani-
festat bucuria cu o
însuflețire care a
grăit lumii întregi.

Păstrând contact
neîntrerupt cu as-
pirațiile și adevăra-
tele interese ro-
mânești, M. S. Re-
gele, a ținut ca,
prin acest act de
matură chibzuire, să
dea expresie nu nu-
mai sentimentelor
acestui popor, dar
și încrederii ce a-
cesta o pusese în
persoana Sa. Pe tot
timpul neliniștei su-
fletești, creiată de
irecutul regim dic-
tatorial, privirile

masei poporului se îndreptau atât
spre conducătorii democrați, cât
și spre Regele Țării, care, cu calm
și răbdare, mergea alături de po-
por, pe drumul greu al Golgoței.

Obligat să suporte împrejurările
cu liniște, M. S. Regele și-a păstrat
speranța, raza de lumină proprie
și curajul de a urma acestei lu-
mini, iar în ziua de 23 August —
consecvent unei înțelegeri poli-

tice — și-a afirmat voința, ca un
Suveran convins, că succesul în-
tăririi unei națiuni îl asigură voința
națiunii și a acelor conducători
care simbolizează, cu adevărat,
ideea de sacrificiu, pe care o in-
dică conștiința națională.

Inițiativa și repe-
dea hotărâre a M.
S. Regelui din 23
August 1944, a făcut,
deci, nu numai să
se împrăștie valul
resiguranței și ne-
liniștei din popor,
dar să, se înalte pe
un pedestal și mai
înalt, prestigiul Său,
în fața lumii întregi
și în special, în fața
marilor noștri aliași
care ne-a ajutat să
dobândim ceea ce ni
se cuvenea.

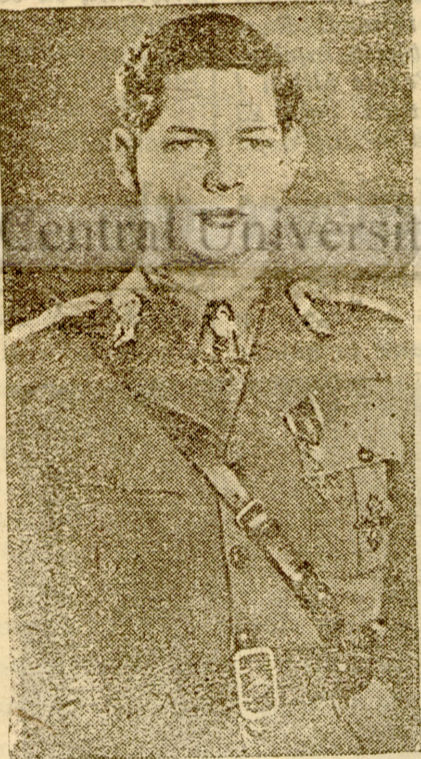
Actul din 23 Aug.
1944 al M. S. Re-
gelui se prezintă,
în același timp, ca
un act de multă în-
țelepciune politică.

După 23 August
1944 tendința a fost
ca în statul român

cetățenii să se completeze prin
munca lor desăvârșită, unii pe alții
și să se integreze pentru interese
superioare.

Credincios acestor principii M.
S. Regele a continuat opera dându-
și înalta aprobare la legile
care privesc repunerea în liber-
tate, drepturi și datorii, atât a a-
celora ce au fost lipsiți de ele în

(Continuare în pag. 4-a)

M. S. Regele Mihai I

de Oștirea Română, nu vom nesocoti
prețuitele servicii aduse în cauza des-
robirii Ardealului de Nord, de către
bravele armate ale Generalismului
Stalin. Poporul românesc nu va uita
niciodată, că oștirea română a luptat,
cât la cot, cu cel sovietic, pentru rea-
lipirea Ardealului de Nord la Patria
Mamă. Deasemenea nu vom uita, că
în pământul desrobitelui Ardeal își
dorm somnul de veci ofițerii și sol-
dații Regelui Mihai, alături de aceia
ai Generalismului Stalin, ca un semn
ce va grăi peste veacuri, despre o prie-

tente care s'a încheiat în fața unei
mari primejdii ce amenința atât ființa
unora cât și a altora.

Așa fiind, nu vom scăpa din vedere,
ca în ziua comemorativă de azi, când
salutăm intrarea triumfală a trupelor
române în capitala țării, să ne încrep-
tăm gândul nostru de recunoștință că-
tre Marii Aliași și Oștirile lor glori-
oase, asigurându-i de o sinceră prie-
tenie — așa cum ei sincer ne-au a-
jutat să readucem Ardealul la Patria
Mamă.

Nicolae Obeadă

Transilvania și ziua de 23 August

Erau prea puțini acei români cari
nu erau convinși de ivirea unui act
ca cel dela 23 August 1944, când
Națiunile Aliate, cărora le datorăm
întregirea României dela 1918, să ne
recunoască, pe deplin și fără altă
condiție, dreptul de stăpânire asupra
Transilvaniei, mișelește răpită. Ace-
eași convingere o avea și Armata Ro-
mână și ea aștepta doar o poruncă
mai mare și un moment prielnic
pentru a păși la desrobirea celei mai
sfinte părți de pământ românesc:
Transilvania subjogată de hitleriști
și hortiști.

Poporul românesc măsoară prie-
tenia și loialitatea celorlalte popoare
ale comunității mondiale, numai în
măsura în care aceștia știu să recu-
noască și să aprecieze drepturile
noastre de stăpânire asupra într-
gului teritoriu al Transilvaniei.

Românii transilvăneni sunt azi a-
dânc recunoscători, Uniunii Soviete-
tice, care a înțeles cât de bine ace-
ste aspirațiuni atunci când s'a pus
la cale eșirea noastră din alianța cu
Puterile Axei și trecerea de partea
Națiunilor Unite. Într'adevăr prin ac-
tul de armistițiu încheiat între noi și
Uniunea Sovietică, aceasta din urmă
n'a șovăit o clipă de a recunoaște
ca „neavenit și nul” actul de arbi-
traj dela Viena, prin care ni se ră-
păea Transilvania de Nord. Ba ce e
mai mult, Armata Sovietică, condusă
de generalismul Stalin — pe atunci
mareșal — s'a angajat să ne ajute
așa după cum a și făcut — la des-
robirea Transilvaniei de Nord.

Ideile de bază cari au stăpânit
duhul de luptă al obștei din Tran-
silvania în tot cursul sbuciumatei
sale istorii sunt; 1. ideea de liber-
tate omenească și națională; 2. ideea
de dreptate, de justiție sănătoasă; 3.
ideea de dreptate socială și 4. i-
deea de unitate națională.

Toate aceste năzuințe și idei, cari
au străbătut și străbat, ca un fir roșu,
istoria noastră transilvăneană au tras
mult în câmpână, oricâteori s'a pus
în discuție statornicirea locului Ro-
mâniei în marea familie a lumii. Cu
această zestre și mai ales în aceste
gânduri, poporul transilvănean s'a
alăturat actului dela 23 August 1944,
sprijinind pe Rege și sfetnicii săi de
zile grele, la înfăptuirea un mareș
capitol de istorie, ale cărui binefaceri
vor putea fi culese în rod bogat, da-
că vom ști să cultivăm, și pe mai
departe, tot ceea ce ne-a fost scump
și sfânt.

„Foaia Poporului”

Cotitura politică și militară a României din 23 August 1944

Cuvânt de Slavă Măriei Sale

Încă din cele mai îndepărtate timpuri poporul român a avut o deosebită venerație pentru Domni și Regi. Basmele noastre sunt toate pline de figuri — aevea sau iechipuite — de domni, împărați și domnițe, în jurul cărora poporul își strângea toată iubirea și toate speranțele, pentru că în aceste valori se vedea ceva permanent. Înainte chiar de întemeierea Principatelor, adică înainte de a avea o formă oficială de Stat puterea și gloria Domnului stăpâna sufletele: pe buzele tuturor românilor se rostea cu multă mândrie cuvântul de Împărat sau Domn.

Revoluția franceză și războiul mondial din 1914—1919 au dat lovitură puternică așezămintelor monarhice și dinastice, ucigând pe unele locuri chiar sentimentele pe cari obștea le nutrea față de purtătorii sceptrurilor regale.

În România — și aceasta spre cinstea și mândria noastră — cu toate schimbările de natură politică provocate de războiul trecut, Domnul sau Regele a rămas în conștiința poporului și în judecata lui cea veche dar sănătoasă: șeful Statului cu autoritatea lui de nesdruncinat, legată de interesele mari ale neamului.

Pentru noi Români, Monarhia reprezenta și reprezintă pârghia de bază a păstrării ordinii în Stat și mijlocul prin care neamul se poate smulge depe marginea prăpastiilor, la marile răspântii și încercări.

Dar nu numai poporul — obștea de rând — înțelegea să prețuiască valorile monarhice, adânc înrădăcinate la noi. O mulțime de purtători ai condeiului, gânditori, istorici ș. a. — ca Hașdeu, Nicolae Iorga — ca să nu amintim decât pe cei morți, au cultivat acest bun național, care socoteau statele moderne republicane, ca ceva ce putea fi înlocuite la un moment dat, pe când monarhiile rămân năruirea în conștiința adâncă a maselor, ca un lucru de preț așezat pe fundul oceanelor.

Cu aceste simțăminte a rămas poporul și armata română statornică lângă Dinastia noastră, reprezentată în ultimii ani, prin tânărul Rege Mihai I. Numai datorită acestor simțăminte, precum și datorită înțelepciunii clar văzătoare a bărbatilor politici, pe cari M. S. Regele Mihai I s'a sprijinit în seara istorică, am putut face marea cotitură delă 23 August 1944. A fost îndeajuns, ca Regele să dea comanda — nu depe

teatrul de operații, ci din Palatul Regal din București — pentruca toate unitățile românești, angajate în alianța nefirească pe frontul răsăritean, să facă, disciplinat, un scurt „stânga împrejur“, pășind pe adevăratul drum, menit a ne duce spre binefacerile democrației și ale libertăților, garantate de Marile Națiuni Aliate.

Astăzi întregul neam privește cu aceleași simțăminte de prețuire și devotament spre Regele Mihai I, așteptând să-și vadă năzuințele îndeplinite, printr'o împlinire a dreptății sociale și împământarea unei cât mai sănătoase democrații și libertăți, pe care s'o poată simți din plin, poporul românesc — ca unul care este poporul dominant și care a dus pe umerii săi toate sarcinile luptelor de veacuri, pentru apărarea libertății și a independenței.

Cu aceste gânduri, înțelegem să prăsnim actul istoric delă 23 August 1944, purtând toată recunoștința noastră pentru Marii Aliați cari ne-au ajutat să fim părtași la victorie, ci nu la înfrângeri.

Pe Tine, Rege Mihai I, Te vrem viteaz, drept și înțelept apărător al meleagurilor și al bunurilor românești. Să fi ca Mihai Viteazul, al cărui nume îl porți, cu atâta vrednicie. Te vrem să Te faci una cu românul ce suferă. Te vrem, Măria Ta, în mijlocul nostru, plin de glorioasele amintiri ale înaintașilor Tăi, mergând la cot cu poporul cămeșilor a'be, din care au odrăslit și înțelepții cât și cărmuirii politici sau copiii muncii grele, din uzine, ateliere și birouri. Te mai vrem, Măria Ta, să fi pururea cu gândul la marile și multiplele nevoi și griji ale națiunii noastre, care îți jură azi o nouă credință de și mai adâncă și permanentă statornicie alături de Tron, de Sceptrul Tău purtătorul biruințelor noastre. Rugăm pe Cel de sus ca să lumineze cât mai mult înțelepciunea Măriei Tale, ca astfel să poți încheia zapise și să legi bune prietenii, cu cei apropiați și îndepărtați, în măsura în care ne prețuiesc simțămintele noastre monarhice și înțeleg să pună în cumpănă strălucirea și valoarea politico-militară, a neuitatului act istoric pe care l-ai făcut, cu sfințicii luminați, în zilele lui August 1944.

Să ne trăești întru mulți ani, Măria Ta, cu glorie și vază peste hotărnicile pământesti.

Nic. Nicotără Dobârceanu

Tărânlimea în pregătirea actului delă 23 August 1944

În tot timpul cât peste România s'a abătut regimul de dictatură, care ne-a dus în războiul împotriva aliaților și îndeosebi, împotriva Uniunii Sovietice, noi țărani rămași la vetre am fost așisderea unei mări, unui nesfârșit întins de ape, pe umerii cărora s'au plimbat — nu fără oarecare teamă — vapoarele încărcate cu material ucigător, cu material de propagandă, voind să ne scoată din minte orice nădejde de a mai crede în biruința democrației și a victoriei Aliaților.

Tărânlimea română a răbdat, dar a așteptat cu încredere. Țăranul, care a schimbat coasa cu arma, pentrucă așa i s'a dat porunca de către stăpânirea lui Hitler, ajutat de aceea a Mareșalului Antonescu a fost nevoit să lupte împotriva poporului sovietic vecin, deși fiecare știa delă început că va fi o luptă zadarnică, al cărui sfârșit nu putea fi altul decât cu încununarea victoriei pe câmpurile de luptă ale Transilvaniei.

Nu am fost pușini țărani cari credeam orbește în victoria Marilor Aliați. Și pentrucă aceasta ne-a fost credința, noi am întâmpinat cu chiot de multă bucurie chipul cum M. S. Regele Mihai I a știut să cotească corabia țării, tocmai în clipa când ea era ameninată cu prăbușirea, în valurile de umilință în care s'au înecat Puterile Axei.

Țăranii, îmbrăcați în uniforme militare, aflați sub drapel, pe frontul de luptă, au fost cei dintâi, cari s'au alăturat de partea Națiunilor Unite, dând ascultare poruncii regale, care pentru ei era ceva sfânt și ducătoare

(Continuare în pag. 4-a)

Glorie nepieritoare celor „Trei mari“

Când poporul românesc, la chibzuința sănătoasă a M. S. Regelui, a luat hotărârea de a face pr gălirile

serioase în vederea eșirii noastre din războiul nefiresc dus alături de Germania, se conta, în mod neîndoielnic, pe sprijinul celor trei mai luminați conducători de națiuni: Franklin Dellano Rosevelt, Winston Churchill și Mareșalul Stalin.

Cei trei mari, luând în cercetare oferta pe care România o fă ea, pentru a se alătura luptei aliaților, pentru cucerirea libertății, independenței și adevăratei democrații, s'au arătat bucu-

Nord și că vom fi și noi părtași la binefacerile unei păci câștigată de popoarele cari au purtat războiul sub steagul democrației.

Încrăzător în sprijinul celor trei mari, poporul românesc a procedat la 23 August 1944 așa cum a procedat, dând dovadă de o mare cumi țenie politică, scuturându-se de tot ceea ce îl putea să-l mai rețină legat de Puterile Axei.

În această zi comemorativă a actului delă 23 August 1944, închinăm un sincer gând de re-

Winston Churchill

Iosif Visarionovici Stalin

† Franklin Dellano Rosevelt

roși a ne primi de partea lor, dându-ne asigurări, că ne vom recăpăta provincia răpită a Transilvaniei de

cunoștință celor trei mari-făuritori ai victoriei și ai păcii popoarelor lumii.

Muncitorii și 23 August

Ziua de 23 August 1944, prin măreția și importanța ei istorică, pune în umbră toate celelalte sărbători naționale ale poporului român.

23 August, prin curajosul și îndrăznețul act al Majestății Sale Regelui desvâlue lumii întregi voința de a trăi liber a întregului popor.

Prin actul delă 23 August, nu numai că s'a rupt cu un trecut dureros ci s'au încheiat și condițiile principale de propășire, prin libertate și democrație, spre civilizație, cultură și progres.

Pentru clasa muncitoare din România, actul delă 23 August, însemnează „capul de pod“ de pe care se vor desfășura toate bătăliile ce vor urma pentru reala democratizare a țării, pentru întronarea dreptului și libertății, pentru ridicarea muncii și muncitorului la rangul ce i se cuvine în stat și pentru înlăturarea, din sânul poporului, a tuturor elementelor cari încearcă să întârzie realizarea aspirațiilor de vea uri ale clasei muncitoare.

Actul delă 23 August este prevestitorul înfăptuirii lumii noi și pentru țara românească.

Muncitorimea manuală și intelectuală din România, nesocotită veacuri dearândul, privește astăzi, cu mulțumire și mândrie, bilanțul celor câteva luni de guvernare democratică, realizări printre cari amintim integrarea Ardealului de Nord la sânul Patriei, înapoierea prizonierilor români din U. R. S. S., reluarea legăturilor diplomatice cu Uniunea Sovietică și alimentarea industriilor de bază cu materii prime, prin import din Rusia Sovietică.

Cuvinse să înălțăm gând de slavă pentru făuritorii actului delă 23 August, care ne asigură independența, propășirea și fericirea de viitor a țării noastre.

Trăiască 23 August!

Trăiască unitatea clasei muncitoare!

I. C.

Slujirea dreptății

Dela slujirea cu sfințenie a dreptății atarnă, în bună parte, fericirea societății. Cei mai mulți nici nu ne îndim că, nu numai judecătorii, ci fiecare om are prilej, aproape zilnic, să se facă bun slujitor al dreptății.

În familie bărbatul trebuie să fie drept cu soția sa, să nu o supere, să nu o acuze, să nu o bată fără cauză vină. Să nu o bănuiască de necredință, luându-se după minciuni; să nu lase vremea de lipsă să îngrijască de copii, de gospodărie; să nu o preseze cu lucru prea greu și prea mult și alte zeci și sute de neplăceri ce-i poate face în fiecare zi.

Toate acestea sunt nedreptăți față de soția sa, față de copii, față de familie. Dar și femeia, la rândul ei, trebuie să fie dreaptă față de bărbatul său. Să nu-i ceară ceace nu-i în puterile lui să facă, să câștige mai mult decât poate lucrând în hărnicie; să nu-i ceară vestminte scumpe, când el are bine că bărbatul n'are pe ce le cumpăra. Să nu-l învinuiască pe soț că-i bețiv și risipitor, sau leneș, când el este în adevăr. Și câte altele!

Părinții, la rândul lor, trebuie să fie slujitori ai dreptății în fiecare zi cu copiii lor. Să nu-i înfrunte și să nu-i pedepsească dacă nu sunt vinovați, să nu-i pună la lucru peste puterile lor firave; să nu-i țină drept servitori în casă; să nu-i oprească dela școală și dela biserica.

Stăpânii deasemenea au prilej zilnic să slujească dreptatea oamenilor în serviciul lor. Să nu le tragă sânii sau mâncarea; să nu-i exploateze cu lucru prea mult; să nu-i neorocască prin salarii neîndestulătoare. Deasemeni și proprietarii de uzine și fabrici. Muncitorii de orice fel, trebuie, deosemena, să fie drepti față de stăpânii lor. Să nu piardă vremea în zadar; să nu facă lucrul de mântuială; să nu-i acuze și să-i vorbească de rău, când nu au niciun motiv.

Și așa mai departe. Nu este om în

Proclamația M. S. Regelui Mihai I

adresată țării în ziua de 24 August 1944

„În ceasul cel mai greu al datoriei noastre, am socotit în deplină înțelegere cu poporul Meu, că nu este decât o singură cale pentru a scăpa țara de o catastrofă totală: eșirea noastră din alianța cu puterile Axei și imediata încetare a războiului cu Națiunile Unite.

Un nou guvern de uniune națională a fost însărcinat să aducă la îndeplinire voința hotărâtă a Țării, de a încheia pacea cu Națiunile Unite. România a acceptat armistițiul oferit de Uniunea Sovietică, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii.

Din acest moment încetează lupta și orice act de ostilitate împotriva armatei sovietice, precum și starea de război cu Marea Britanie și Statele Unite.

Primiți pe soldații acestor armate cu încredere! Națiunile Unite ne-au garantat independența Țării și neamestecul în treburile noastre interne. Ele au recunoscut nedreptatea dictatului dela Viena, prin care Transilvania ne-a fost răpită.

Poporul nostru înțelege să fie singur stăpân pe soarta sa. Oricine s'ar împotrivi hotărârii noastre, liber luate și care nu atinge drepturile nimănui, este un dușman al neamului nostru. Ordon Armatei și chem popoul să lupte, cu orice mijloace și cu orice sacrificii, împotriva lui. Toți cetățenii să se strângă în jurul Tronului și Guvernului pentru salvarea Patriei. Cel care nu va da ascultare Guvernului și se opune voinței poporului, este un trădător de Țară.

Dictatura a luat sfârșit și cu ea încetează toate asupririle. Noul guvern însemnează începutul unei ere noi în care drepturile și libertățile tuturor cetățenilor țării sunt garantate și vor fi respectate.

Alături de armatele aliate și cu ajutorul lor mobilizând toate forțele Națiunii vom trece hotarele impuse prin actul nedrept dela Viena, pentru a elibera pământul Transilvaniei noastre de sub ocupație străină.

De curajul cu care ne vom apăra, cu armele în mână, independența împotriva oricărui atentat la dreptul nostru, de a ne hotărî singuri soarta, depinde viitorul țării noastre.

Cu deplină încredere în viitorul neamului Românesc, să pășim hotărâți, pe drumul înfăptuirii României de mâine, a unei Românie libere, puternice și fericite.

București, 24 August 1944.

SS. MIHAI I
Rege al României

lume care să nu aibă deseori prilejul să slujească dreptății.

E lucru, dela sine înțeles, că mai mult sunt în slujba dreptății judecătorii de toate categoriile. Ei au ceașta singură datorie în meseria lor. Și trebuie să fie drepti și nepărtinitori.

Cei mai mulți așa și sunt, dacă nu se amestecă în treaba lor cineva mai

mare decât ei, adică Statul, guvernul. Un guvern poate fi nedrept cu judecătorii când le poruncesc pe cine să condamne, și pe cine să achite. Sau ce pedepse să dea unuia sau altuia. Acesta e unul dintre cele mai mari abuzuri pe care le poate face o cârmuire, nelăsând pe judecători să slujască dreptății după lege. I. A.

Din nătimele zile ale războiului

Serg. major Lungu Florea este cel mai curajos din oamenii mei, spune cu mândrie cpt. Chircha Mihail comandantul comp, 81-a pioneri.

Și are numai 20 ani voinicul acesta frumos ca o fată din Ardeal, cu privirea limpede și tare energetic. De cum îl vezi, îți inspiră o încredere în tot ce făurește el, încât vestea despre neîntrecutele lui fapte de arme a ajuns și la camarazii dela o unitate blindată sovietică.

Îl găsim pe serg. major Lungu Florea la luptele pentru ocuparea localității T. T. în echipa specială de deminera, călare pe un tanc rusesc în fruntea tuturor blindatelor, pentru a deschide calea coloșilor de fier.

Inamicul bate cu furie crescândă de-ai zice că vrea să scape de toată muniția ce-o are, și'n retragerea lui n'a uitat să semene mine la fiecare palmă de pământ. Drugi de fier și baricade din trunchiuri de copaci stau înfipte ca niște ghiare în pământ

ca să facă imposibilă trecere blindatelor sovietice — iar șoseaua ce duce spre obiectiv este minată. Numai vigoarea pionerilor în căutarea „farfuriilor morții” deschide calea infanteriei noastre.

Pe serg. major Lungu Ștefan îl văd cum a sărit de pe carul de luptă cu vioiciunea copilului ce sare de pe cal și scormonește pământul. Două mine au fost scoase cu baioneta din pământ și peste o clipă tancul sovietic și-a tărit silueta fără teamă prin acelaș loc. Înaintarea continua. Ici și colo horcăe câte un ou de brandt inamic. Srapnelele explodează tot mai aproape de neînfricatul subofițer român, care se afla în vârful unghiului de înaintare. Mi'rălierele făcând neîntrecut și exploziile ghiulelelor de tun se suprapun peste muzica aceasta infernală. Se cutremură pământul și moartea țese trupuri de voinici ce se prăvălesc cu fața drept înainte spre inamic.

Unul singur merge înainte, drept în picioare, — par'că „surd și orb,”

Un „Lac al Vitezdei”

pentru muncitorimea sibiană

De ani de zile asigurații Casei Asigurarilor Sociale din Sibiu, răvneau să aibă un așezământ spitalicesc, în care să-și poată vindeca rănilor căpătate pe urma muncilor din fabrici și să-și tămăduiască boalele cari secerau anual sute de vieți.

Anii au trecut și răvna le-a rămas în suflet.

Vremile schimbate din acest an, au dat pâinea și cuțitul Casei de Asigurați Sociale, pe mâna muncitorilor. În urma acestei norocoase împrejurări, pe lângă alte înfăptuiri, am asistat într'una din Duminecile trecute la inaugurarea „Spitalului Prof. ing. Gh. Nicolau”, organizat de către actuala conducere a Casei Asigurarilor Sociale, în frumoasa clădire a fostului Sanator „Martin Luther”, din Parcul Asociațiunii.

La inaugurarea acestui mult așteptat așezământ spitalicesc, spre folosul muncitorimei și al asiguraților, a participat și d. ing. Gh. Nicolau, actualul ministru al Asigurarilor Sociale, aducând binemeritate laude tânărului și inimosului director, d. I. Trifa, fiu al județului Alba, care a dovedit o largă înțelegere față de nevoile acelor cari l-au așezat în fruntea lor pentru a le face folositoare plata cotizațiilor și a taxelor cu care întrețin instituția.

Vizitând frumoasa înfăptuire, de asistență medicală, am rămas pe deplin mulțumiți de felul cum s'au organizat și cum funcționează toate secțiunile, începând cu cea chirurgicală și până la secția de maternitate (nașteri). Peste tot domnește o curățenie exemplară. Corpul medical, în majoritate, recrutat din medici tineri, dovedește multă conștiință în îndeplinirea misiunii lui, de tămăduitor ai suferințelor trupesti.

Conducerea noului așezământ, făcând apel și la asistența duhovnicească față de suferinții internați, dovedește că va activa în spirit creștinesc și românesc. N.

FOISOARA

Două morminte

Inchinare camaraderiei de arme româno-sovietice, pentru eliberarea Ardealului de Nord.

De urci cu carul tău, bătrâne, Pe cota patru sute doi, Ridicăți cușma de pe plete Și-oprește carul cu doi boi. Că sus acolo, ntre mesteacăni, Sub pirul care a crescut, Dorm doi viteji, ce dârz în luptă Și pentru tine s'au bătut. Doi stâlpi înfipti lângă morminte Sunt scriși sub bubuit de tun: „Aici sunt morți pentru dreptate, Un sovietic și un român”. Pășește încet și pleacă-ți fruntea Aruncă pe morminte flori, Că locul p'unde trece carul E scris cu sânge și sudori.

Cpt. Nicolae C-tin
Reg. 92 Inf.

— prin câmpul acesta al morții. Este serg. major Lungu Florea care dibue mine..

Drumul infanteriei române și al blindatelor sovietice este acum deschis. Dar serg. major Florea și băieții lui nu și-au încheiat misiunea. Ei au pus mâna pe arme — ce dacă sunt pioneri! — și se avântă în fruntea dorobanților generalului Dimulescu, asupra inamicului care pare copleșit.

În fața lui Lungu Florea apare, ca o nălucă, un neamț. În mână, inamicul are o grenadă și-o asvârle chiar asupra viteazului nostru. Subofițerul român trăește clipa supra-omului. Se gândește că grenada ce-a căzut la picioarele lui este defensivă și focul explodează cu întârzierea gestului necesar, poate de necrezut, cu care el o ridică și o asvârle înapoi asupra neamțului, care săruta pământul odată cu explozia.

Serg. major Florea Lungu și-a omorât dușmanul în duel cu propria lui grenadă.

Serg. T. R. Bogdan Căuș

Despărțămintele noastre la lucru

în cel mai greu an al războiului

As'ra la Câmpia Turzii

Intregă viața neamului românesc a luat un drum nou, prin actul epocal dela 23 August 1944. Instinctul de viață a poporului nostru, a izbucnit cu putere din adâncuri, iar factorii săi, deplin competenți, au oprit destinul neamului de pe un drum primejdios, care îl ducea spre o pierire sigură. Atunci s'a hotărât rupearea și eșirea României din alianța Axei, spre a se alătura Aliaților săi firești și de totdeauna, în lupta pentru zdrobirea fascismului. Prin acest eveniment crucial, România a pășit, cu hotărâre și statornicie, la înfrângerea durerosului dictat dela Viena din 1940, spre desrobirea fraților noștri din Ardealul de Nord, cu sprijinul larg al Armatei Sovietice, marea aliată din Răsărit. Plini de ură și dușmănie, armata germano-maghiară, în ziua de 5 Septembrie 1944, se năpustea, cu furie, pentru cucerirea Ardealului de Sud și spre a împiedeca înaintarea victorioasă a armatelor Roșii spre granițele fascismului.

În felul acesta întreaga regiune dela Turda și alte puncte strategice, devine un seric teatru de luptă, care a curat cu osebire aici dela 13 Septembrie până la 9 Octombrie 1944. Cu acest prilej mii de români au luat drumul părăsirii, părăsindu și casele și avutul, iar istoria neamului nostru s'a umplut din nou cu Eroi, cari prin sânge și jertă, au cucerit pământul Transilvaniei, desrobind pe frații cari gemeau sub jugul stăinului.

Acesta fiind situația din regiunea noastră, natural că orice activitate pe plan cultural a fost adânc stânjenită, dar în schimb avem mândria de a fi intrat în istorie prin mormintele vitejilor Eroi Români și Sovietici, presărați pretutindeni pe Valea Arieșului dela Turda-Luduș. Dacă nu putem sublinia o activitate culturală remarcabilă, împlinim o datorie morală și de pioasă recunoștință întru a rota după puțină vremele fiilor nemuritori, căzuți pe hotarul cucerit al Câmpia Turzii. În felul acesta lăscăm în mâna tinerelor generații, catechismul fără de moarte a pilduitoilor morți pe altarul patriei. Am alcătuit lista alfabetică a Eroilor Români și a marilor aliați Sovietici, pentru a rămâne înscrși și în anele instituției naționale a Astei. Am făcut lucrul acesta și pentru celelalte comune din despărțământ, dar durere, nu avem datele suficiente despre ei.

L. D.

Ceica. B. hor

După cum este cunoscut, la granița de Vest a țării — unde suntem și noi cei din Despărțământul Ceica-Bihor — s'au dat lupte grele, în urma cărora întreaga noastră regiune a suferit foarte mult și nu am putut de volta o activitate așa cum am fi dorit. Pe de altă parte, în primăvara anului 1944, aproape toți conducătorii Cercurilor Culturale din regiune

au fost mobilizați și cei mai mulți din ei au dispărut pe front sau au decedat, astfel că, până în prezent, nu am putut să luăm contact cu membrii Cercurilor, pentru verificarea situației fiecărui.

Cu prilejul războiului ce a trecut prin regiune, aproape toate arhivele Cercurilor Culturale au fost distruse până și aceea a Despărțământului de plasă, pe care ne străduim s'o refacem, cu piesele ce ne-au mai scăpat tefer.

Odată cu terminarea războiului și când înerejurările ne vor permite ca să putem ține întruniri — fără să fim acuzați de șovinism sau de activitate politică — vom depune toate străduirile pentru a fi la înălțimea chemării noastre.

Turda

În primăvara anului 1944 s'a ținut un ciclu de conferințe, în orașul Turda, de către conferențieri, membrii și Extensiunii Universitare și de către conferențieri locali. Paralel a funcționat și biblioteca „Astei”, care a fost înzestrată cu noi și prețioase volume în valoare de peste 80 mii lei.

Din August 1944 a încetat orice activitate din pricina evenimentelor cunoscute.

Fiind arhiva Despărțământului distrusă nu putem comunica numărul membrilor.

S'au luat dispoziții pentru înscrierea de membri noi și se strânge pentru încasarea cotizațiilor la zi.

P. S.

Petroșani

Activitatea Despărțământului nostru și a Cercurilor Culturale a fost în anul acesta, cât se poate de redusă din pricina evenimentelor în legătură cu războiul și cu trecerea oștirilor române și aliate prin această regiune. În parte, activitatea noastră a avut de suferit și datorită schimbării de regim.

Totuși, Despărțământul nostru, prin factorii săi a colaborat, odecâteori s'a dat prilejul, cu autoritățile de Stat și cele militare. În mod special s'a activat pe terenul asistenței sociale, în slujba ajutorării și alinării suferințelor bravilor ostași aflați în spitalele de zonă. Nu o mai puțină asistență a dat Despărțământul nostru fraților refugiați din Ardealul de Nord și din Moldova.

În anul trecut s'au înscris ca membri noi ai Asociației „Astra”: 52 membri pe viață; 370 membri activi și 80 membri ajutamați.

Numărul bibliotecilor este de 15 cu 2602 volume.

I. D.

Țăranimea în pregătirea actului dela 23 August

(Urmare din pag. 2-a)

la deplina biruință. Cei rămași la vetre — vărstnici, copii și femei — ne-am înrolat în așa zisele gărzi naționale, pentru a veghea, ca să oprim inamicul german și horlist de a mai putea face vreo mișcare desnădăjduită, împotriva satelor și a orașelor, în care o lume nouă a răsărit.

Cu aceste modeste puteri, am stat rotunjirii, în slujba M. S. Regelui, adevăratul conducător al României.

Chifor Padoabă

ULTIMELE STIRI

Răvașul săptămânii

Împăratul Japoniei și-a trimis soliele pentru încheierea păcii cu Națiunile Unite

Generalul de Gualle la Washington

S'a împlinit aproape o săptămână de când primele telegrame sosite pe pe fronturile de luptă din Pacific vesteau încetarea luptelor pe unele fronturi. Totuși Japonia nu a capitulat, încă, în întregime, lucru care obligă Națiunile Unite să fie cu ochii în patru și să vegheze pentru o cât mai grabnică îngenunchere a Japoniei.

Voința împăratului japonez de a încheia pace se vede și în aceea, că el și-a trimis soliele la toate comandamentele militare aliate din Pacific, de pe frontul chininez și sovietic, pentru a discuta condițiile de capitulare. Unele solii au ajuns la locurile destinate iar altele se mai află încă în drum.

În vreme ce trimișii împăratului se pregăteau de drum, mai mulți ofițeri și miniștri japonezi și-au pus capăt zilelor, făcându-și „kara-kiry”.

La începutul acestei săptămâni, generalul de Gualle, conducătorul Franței, însoțit de ministrul afacerilor străine a plecat spre Washington, pentru a se întâlni cu Președintele Truman, cu care cei doi reprezentanți ai Franței vor discuta o serie de probleme, în legătură statornicirea viitoareii păci și cu refacerea economică a Franței.

Reformele din Marea Britanie

Guvernul laburist al Mării Britannie a început să-și pună în aplicare o parte din programul său cu privire la naționalizarea unor industrii, ca până aci fo mau proprietatea particularilor sau a unor societăți. Se aşteaptă ca pe urma acestor simțitoare reforme, muncitorimea engleză să ajungă la un trai mai omenesc, cu o mai dreaptă răsplătire a muncii sale.

Regele și actul dela 23 August 1944

(Urmare în pagina 1-a)

trecut, cât și a tuturor valorilor active. Dornic de o civilizație productivă nevoilor românești, și de a dovedi lumii întregi că cetățenii statului român sunt cetățeni conștienți ce-și întind activitatea spre sfera politică controlând afacerile publice, a căror rea funcționare ar avea urmări asupra intereselor particulare, M. S. Regele, odată cu asentimentul împărțirii pământului la acei care-l muncesc, a insistat ca generațiile creatoare ale țării să fie întrebuințate pe linia elementelor de valoare, de muncă, de însușiri și îndeletniciri reale, de consolidare a țării etc., punând în fiecare ramură de activitate accentul pe îndatoriri, productive, constructive și calitative.

Multe alte fapte au fost săvârșite după 23 August 1944. Cred că asupra lor vor insista cei mai competenți în materie. Mă mărginesc numai a spune că ele conlucră la titlul pe care M. S. Regele îl poate purta acela de: Rege al României democratice.

Este drept că, în fața soluționării problemelor sociale, Suveranul, care poate fi și om politic, este condus de principiul, că elementul vital al oricărei organizări este omul și că înainte de a se ocupa de organizarea oamenilor, se va ocupa, cât mai mult, de înlăturarea prejudecăților, cu un cuvânt de refacerea sufletească, fără de care reforma socială sau politică nu poate reuși.

Nu trebuie să fim desnădăjduși,

ci să credem în reușită, căci pe teren social, ca și pe teren militar pentru a învinge, trebuie să crezi în victorie.

Să avem, deci, răbdare, căci soluțiile pentru o refacere socială și economică, atât de pronunțate în lumea întreagă, nu pot veni decât după un timp mai îndelungat și după ce s'au refăcut complex și alte țări mai mari de care noi atârnam. Este fără rost să contriбуim la întinderea agitației și neliniștii prin: vorbe, plângeri, bârfeli, temeri, cari, fără să ajute la ceva, nu fac decât să arunce și mai mult descurajarea și tristețea.

Mergând spre o ordine nouă, spre un cât mai mare bine și întruvindu-ne forțele de muncă, să căutăm să ridicăm, să dezvoltăm și să întărim o Românie nouă, în miezul expresiei reale a neamului românesc, în jurul Tronului, în jurul Regelui care și-a dovedit calitățile de înțeleghător al oamenilor și vremurilor, de bun conducător și vrednic păstrător al unității noastre naționale, în duhul adevăratului apostolat domnesc de dealungul veacurilor.

Membrii Asociației Culturale „Astra”, fericiți că pot serba această zi națională, creiată prin voința țării și a scumpului Suveran care este în același timp și președinte de onoare al „Astei”, unesc glasul lor la acel al întregii națiuni, strigând: TRAIASCA M. S. REGELE MIHAI I.

Dr. GH. PREȚA
vice-președinte al „Astei”